

Telefon št. 30-40

VOJNI INVALID

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega
25. v mesecu. Posla-
mezna štev. 1 Din.
— Naročnina meseč-
no 1 Din. — Roko-
pisi se ne vračajo.
— Ne frankirana pi-
sma se ne sprejema-
jo. — Uredništvo in
upravnništvo v Ljub-
ljani, št. Peterska
vojašnica.
Telefon št. 30-40.

Čudna pot invalidskega vprašanja

Ko so bili ukinjeni invalidski davek, reparacije, monopolski procenti itd., je bilo treba ukiniti tudi invalidsko zaščito.

Čeprav se je Udruženje invalidov energično borilo za zboljšanje in je pokazalo vso svojo složnost, enakopravnost in moč, smo doživeli baš nasprotno. Udruženju so bila takrat zamašena usta s komisarijatom. Invalidi nismo mogli več voditi sami borbe za svojo pravično stvar.

V takem položaju pa nas je razočaral leta 1929 nov invalidski zakon. Prinesel je samo redukcijo. Že poprej smo bili skrajno nezadovoljni s svojim položajem, po letu 1929 pa smo bili poraženi. Namesto, da bi invalidsko vprašanje rešili, so ga skoro likvidirali. — Črtane so bile cele vrste 20% invalidov, invalidov bolnikov, vojaških invalidov, ostalim pa so po večini davčni census, kazni in vse druge na vse načine zavite določbe odvzele skoro vse pravice.

Prevedba pa še danes ni gotova. Rešenj še mnogo ni, samo pravice so bile ukinjene. Ne samo mi, tudi odločujoči faktorji so nam po tem priznavali, da je invalidsko vprašanje s tem zakonom skrajno slabo in krivično rešeno.

Poprijeli smo zopet sami za svojo organizacijo, ki je vodila zopet energično borbo. Tako smo polagoma priborili nekaj malega. Že takoj 1929. leta je bil prvi neznatni popravek.

Izšel je prvi dodatni zakon z dne 4. decembra 1929, ki pa ni prinesel drugega kot nekatere korekture teksta za boljše tolmačenje, razun tega pa je priznal specialni dodatek invalidom 100% z dodatkom.

Drugi dodatni zakon, ki je izšel dne 18. septembra 1930, je malenkostno popravil določbo glede priznanja slepcev, odpravil census za 100% invalide z dodatkom, nekaj omilil staršem padlih, ki imajo nesposobne hranilce, popravil census 90% in 100% invalidom, drugega pa nič.

Tretji dodatni invalidski zakon pa smo dobili letos. Tudi ta je bore malo popravil, ker večina še vedno ne živi prave ali pa sploh nobene zaščite.

Povišal je davčni census od 120 na 170 Din, kar pa ne zadosti, ker se je od 1929. leta naprej davek povišal v veliko večjem razmerju.

Priznal je nekaj invalidov bolnikov, toda le one, ki so stalno najtežji bolniki. Priznal je vdove po umrlih 50% invalidih, povišanje pogrebnih stroškov, pravico do ponovnega pregleda, zaščito pohabljeni deci, odpravil za nekatere kuluk in nekaj olajšal pravico ponovnega pregleda in ponovnega sojenja.

To je vse, kar smo mogli v 7 letih borbe doseči.

Pa še za to je bilo treba energične, smotrene borbe, da smo mogli izvojevati. Ako bi ne imeli svojega enotnega, discipliniranega Udruženja, bi gotovo tudi tega ne dobili.

Naše zahteve še niso likvidirane. Ako hočemo doseči vsaj kolikor toliko došteno rešitev invalidskega vprašanja, bo treba še nadaljnjih popravkov. Naše Udruženje mora toraj voditi še nadaljno borbo.

Imamo še težke nedostatke v invalidski zaščiti.

Popraviti moramo še to, da bodo tudi ostali invalidi-bolniki, bivši 20% invalidi (vsaj ako se jim poškodba slabša) pa tudi vojaški mirnodobski in drugi civilni invalidi, ki so ostali popol-

noma reducirani, dobili vsaj nekaj zaščite. Dalje moramo omiliti postopanje glede onih vojnih žrtev, ki so izgubile vse pravice vsled malenkostnih sodnih kazni. Davčni census je treba postaviti na res primerno bazo samo na temelju sedanjih davčnih predpisov (ne pa tudi v času onesposobljenosti) in odpraviti sploh ali pa vsaj popraviti v toliko, da se ne bo štel za posameznika davke cele zadruge (družine), pač pa kvečjemu nanj spadajoči delež. Urediti je treba reševanje aktov na hitrejši način tako, da se spremene invalidska sodišča in da ne bomo več čakali 7 let na svoja rešenja, pa jih še sedaj ni.

Šele na ta način bomo mogli biti vsaj povprečno zadovoljni z rešitvijo invalidskega vprašanja in ga bomo mogli primerjati s stanjem po drugih državah, ki jih tudi nič manj ne tare gospodarska kriza. Zavedamo se še vedno, da imamo kljub trikratnemu noveliranju invalidskega zakona iz leta 1929 še mnogo nepopolnega, da so ostale še cele vrste vojnih žrtev še popolnoma brez vsake zaščite.

Nekaj socialnejšega, pravičnejšega

Da se razumemo

Novi invalidski zakon je določil, da se zopet lahko prijavijo invalidi, ki jih je reducirjal invalidski zakon 1929. leta. Povedano pa je v novem zakonu, da tisti invalidi, ki so dobili samo 20% dela nesposobnosti in s tem postali nepriznani, ne morejo se prijaviti za novi nadpregled.

Udruženje vojnih invalidov je sicer ves čas boja za novi invalidski zakon odločno in vedno zahtevalo, da se morajo tudi 20% invalidi dopustiti k novemu nadpregledu. Da nismo uspeli, ni naša krivda, in če moramo iskati krivca, potem pač smemo reči, da so v precejšnji meri krivi dotični invalidi sami, da Udruženje s svojo zahtevo ni uspelo.

Mesto da bi vsi reducirani invalidi ostali zvesti Udruženju in bi bili redni člani, da bi tako lahko Udruženje z večjo energijo nastopalo in pokazalo, koliko in toliko nas je, so se vsi ti invalidi odtegnili organizaciji, niso dali glasu od sebe in Udruženje se je, tako oslabiljeno, moralo samo boriti. In resničnost pregovora: »Kolikor moči, toliko pravice«, se je tu posebno uresničila.

Najlepše pa je zdaj, ko treba vlagati prijave. Na Udruženje prihajajo pisma od 20% invalidov, ki Udruženju predbacivajo, zakaj ono ne doseže in ne uredi, da bi tudi lahko tak invalid prijavil svojo zahtevo za pregled. In dokazujejo v pismih, da se jim je ta 20% ocena odmerila le z ozirom na redukcijski načrt in ne na resnično stanje, da ni nadpregledna komisija točno pregledala hibe, itd., da rentgenološki izvid dokazuje drugače itd. Da jim je nek zdravnik rekel, da se dá teoretično točno ugotoviti pravo stanje hibe in da bi morala biti ocena najmanj 30%.

Ko Udruženje obrazloži takim prosilecem podrobno, da ni mogoče nič doseči, ker zakon tega ne predvideva in da invalidsko sodišče takšnim, ki imajo pripoznanih samo 20%, noče njegovega predloga nikamor predložiti, ker so bili invalidi izpod 30% sploh izbrisani, ti prosilci potem napišejo napadna pisma na Udruženje, govoreč, da se Udruženje izogiblje dati pravi odgovor in napraviti korake, da bi se ugodilo njihovi zahtevi. Kakor da je Udru-

moramo napraviti, drugače puščamo važno socialno vprašanje svoji bridki usodi. Vojne žrtve še niso in ne bodo v doglednem času toliko izumrle, da bi se moglo njihovo vprašanje tako naglo likvidirati in spraviti s sveta.

Zato apeliramo še naprej na naše socialne zakonodavce, da posvetijo temu vprašanju svojo pažnjo še nadalje. V invalidskem vprašanju so še taki nedostatki, da se jih mora odpraviti, ako se ina res namen, socialno pravično rešiti. Mi smo že dovolj pretrpeli in čakali. Mnogo smo utrpeli na korist manj upravičenih. Mi hočemo vsaj neke pravice za vse vojne žrtve, da ne bo med nami zaščitene in nezaščitene. Vprašanje vojnih žrtev se ne dá regulirati s kaznimi, davki, zamudami rokov in zavlačevanjem rešitev, pač pa z resnično zaščito, kolikor jo kdo zasluži in kolikor zmoremo. To naj bo princip za bodoče reševanje, ki bo moralo kmalu priti zopet v poštev kot aktualno nujno vprašanje, da bo zadovoljnost med najzaslužnejšimi sinovi našega naroda.

Vzemimo si za vzor druge narode, ki so mogoče še veliko slabše situirani. Rešimo torej invalidsko vprašanje do svoje popolnosti!

ženje oblast, ki lahko ukaže in se mora zgoditi. In kakor smo že v začetku rekli, se po 1929. letu niso invalidi, ki so bili nepriznani, več hoteli brigati za Udruženje, to je, za samega sebe, za svojo organizirano moč.

Imamo celo slučaje, ko so nekateri po intervencijah Udruženja prišli kar brez predloga invalidskega sodišča na ponovni pregled. Dobili so celo 50 do 60%. Rešitve invalidskega sodišča pa so bile negativne, vključno priznanju pregledne komisije, češ, da je dobil enkrat samo 20%, je s tem sploh prenehal biti invalid. In kaj smo mogli narediti? Nismo oblast, da bi iskali naredbo, ki bi določila, da se mora priznati tako in tako. Smo organizacija, strnena moč

mnogoštevilnih invalidov, ki trka na vrata odločujočih, ki zahteva, ki predlaga in se jo usliši le v toliko, kolikor je tisto trkanje močnejše, zahteva dovolj glasno in so predlogi dovolj podprti z organizirano močjo.

Po spremembah invalidskega zakona se daje invalidom od 30% naprej pravico do ponovnega pregleda, a vpoštevajo pa se glede invalidnine samo, ako dosežejo najmanj 70%. Drugače pa ostane njihova zadeva pri starem.

Tak je jugoslovanski Invalidski zakon, katerega pa ni Udruženje ustvarilo, le izboljšalo ga je z dolgoletno borbo in po svoji organizacijski moči, kakor se je pač dalo.

Pač pa je nepriznanim invalidom dopuščena pot in § 10 nove uredbe daje ministru pooblastilo, da ne glede na rok lahko vpelje poljubno ponovno sojenje.

To smo morali povedati, da ne bo nesporazuma in da se razumemo.

Poudarjamo še enkrat: Organizirani vojni invalidi v Udruženju so s svojo organizacijsko skupnostjo in močjo preprečili že marsikatero krivico, dosegli marsikatero izboljšanje. Niso pa dosegli vsega, kar bi radi, kar so zahtevali, ker je organizacijska moč Udruženja bila preslaba. Veliko število reduciranih invalidov, vključno temu, da je Udruženje vedno poudarjalo in naglašalo, da jih šteje za invalide in da se bori, da bi bili zopet priznani, se ni brigalo za Udruženje. Tistih borih 2 Din na mesec je bilo pretežno plačati, na zborovanja in občne zборе, kjer bi lahko slišali gromki glas množice, se jim ni zljubilo prihajati. Zveze z organizacijo niso držali — razen redkih izjem — in zato naj si nevoljo in jezo pripisejo sami sebi.

Ker le samo toliko pravice, kolikor je moči, velja v življenju.

H koncu pa vsem vojnim žrtvam še to:

Ne počivajte, temveč jačajte Udruženje vojnih invalidov, vdov in sirot, bodite aktivni in pokažite s svojo solidarnostjo in energijo, da smo, in naš glas bo slišan v najbolj zaprte dvorane in sobane.

»Dan dobre volje«

Nedavno je bilo na Dunaju zborovanje vseevropske zveze, vseevropska zveza dela za sporazum med evropskimi narodi in za novo organizacijo Evrope, ki bi bolje odgovarjala političnim in gospodarskim potrebam njenih prebivalcev. Na tem zborovanju je več govornikov, ki so važni politiki, zagotovilo, da je napetost, ki danes vlada v Evropi, že celo presegla mrzlično atmosfero, ki je vladala 1914 tik pred svetovno vojno. Zadnji čas je, da se Evropa zave svoje narodne skupnosti in jo poglubi v svrhu ohranitve prepotrebnega miru, sicer je brez rešitve zapisana poginu.

Pozneje, po tem zborovanju na Dunaju, pa so Angleži priredili »dan dobre volje«. In pri tej priliki so otroci iz Walesa naslovili po radiju na vse ljudi britanskega imperija in na vse ljudi po vsem svetu, posebno pa na mladino in otroke mirovno poslanico sledeče vsebine:

»Mladci in deklice vsega sveta! Mi, otroci iz Walesa vas pozdravljamo čez morja in dežele! Pozdravljamo vas na današnji dan dobre volje v imenu raziskovalcev, drznih mornarjev in pionirjev vseh stoletij, ki so odhajali v neznan svet in so za nas razširili meje spoznanja in vede. Morjem in deželam so znali izviti njih skrivnosti, kljub ne-

prilikam in nevarnostim. Kar so namenili doseči, so dosegli in niso odstopili od svojih sklepov. Mi stojimo za njimi vsemi, ki so v preteklosti in sedanjosti znali dovršiti nemogoče stvari. Mar naj ne poskusimo z enako pogumnim zanosom osvojiti največje, kar je danes mogoče: mir za vse narode?! Zakaj se ne bi posvetili tej največji nalogi našega časa? S prijateljstvom in pogumom si bomo osvojili svetovni mir!«

Ni nam znano, kdo je dal pobudo za »dan dobre volje« in za poslanico angleških otrok vsemu svetu. Najbrž kaka človekoljubna ustanova ali organizacija, ki se tudi zaveda, kakor dunajski zborovalci, velike nevarnosti, v kateri se nahaja svetovni mir, ki naj ga, kot zadnja rezerva, pomagajo reševati čista otroška grla in srca. Med oborožene tabore, ki groze, da zdaj zdaj planejo drug na drugega, so bili tako rekoč potisnjeni brezmočni otroci, najdražji zaklad vsakemu narodu, ki naj preprečijo smrtni ples ponorele Evrope.

To sta dva značilna pojavi od nešteti, ki z zgovorno resničnostjo pričata, da je strah tisto osnovno razpoloženje, ki sega v mozeg evropskim narodom. Strah pred nečem groznim, še nedeživetim in nepoznanim. Strah, ki se stopnjuje v panično grozo že ob

sami misli, na kak rafiniran način si človeštvo našega veka pripravlja samomor. Da, strah je stalni spremljevalec modernega človeka na vseh njegovih življenjskih potih.

V kako strašne stiske je res prišel ponosni, samozavestni gospodar sveta. Vsi živimo kakor pod jeklenim, razbeljenim svodom in trepetamo v mislih, kdaj se zruši in nas pokoplje pod seboj. Toda, kdo je tisti, ki nas tira v to proketo usodo! Ali mar narodi hočejo vojno, ali so ljudstva žejna krvi? Ni mogoče! Narodi so miroljubni in bil bi vsak srečen, da bi v miru mogel živeti na svoji zemlji. Morda pa državniki, politiki, voditelji narodov hočejo vojne? Ne, tudi velianska večina teh bi bila srečna, ko bi svojim državam mogla ohraniti predragocen mir. Z izjemo nekaterih poedincev, ki pa so v veliki manjšini, si tudi politiki iskreno in pošteno prizadevajo za mirno poravnavo medsebojnih sporov. Kje je torej tista demonska sila, ki nas vse skupaj tira v propast in proti kateri smo vsi brez moči?

Kardinal H. Newman je v svojem delu »Advent«, svetopisemsko zgodbo, ki se tiče uničenja Sodome, apliciral na svoj čas in sploh na življenje narodov in bil mnenja, da bi sedem tisoč pravičnih rešilo človeštvo pred uničenjem. Prepričan je bil, da jih več kot sedem tisoč res ni na svetu, vendar pa bi to število zadostovalo za odvrnitev božje jeze.

Ni treba, da vzamemo njegovo misel po črki, vendar mora misleč človek priznati, da je sedanje duhovno stanje v Evropi sad dolgega, stoletnega razvoja. Človek je sam svoj najvišji zakonodajalec, ki nad seboj ne priznava nobenega zakona in nobene postave, razen tistih, ki jih je sam izdal. Po svoji suvereni volji je uredil družabni svet in pridržal izključno gospodstvo nad seboj in svetom.

In v tej ideologiji, v tem dejanju in nehanju je postavil pravico, da vsak, kdor le more, si lahko in si sme pridobiti čimveč lastnine, da lahko svojega sočloveka, ki ni tako spreten in podjeten, zaslužni in izkorišča. In ta pravica je tisti strup, tista zver, ki žene narode in ljudstva v medsebojna klanja, ki si domišljije, da je na višji stopnji kulture in civilizacije in mora nesti drugim, manje kulturnim in manje civiliziranim svojo kulturo in svojo civilizacijo in s tem se polastiti njihovih dežel takega manjkulturnega in manj civiliziranega ljudstva. In če ne gre z lepa, pa gre z orožjem.

Zato je poslanica otrok in mladine vsem ljudem na svetu in posebno mladini v dnevih dobre volje, velikega pomena in važnosti.

In Udruženje vojnih invalidov, tudi Oblastni odbor v Ljubljani, je, kakor smo že pisali v zadnji številki, podpisal spomenico za svetovni mir in jo poslal v Ženevo.

Nekaj pojasnil

Mogoče še vedno ne vedo nekateri taki, ki drugače prihajajo v poštev za prijavo po novi uredbi o spremembah, do kdaj se jim je prijaviti. Pa tudi taki bodo gotovo, ki še sploh nič ne vedo o kaki spremembi invalidskega zakona.

Skraini rok za prijavo je do 30. septembra 1936. Pozneje ne bo baje nikdar več dana prilika in bodo dotičnim, ki bi se ne prijavili, zastarele vse pravice.

Oblasti, kakor tudi naše udruženje so dovolj jasno obelodanili glede prijave. Saj so bile poslale okrožnice, da so jih razglasile občine. Župni uradi, časopisi, pa tudi naše organizacije, kolikor so mogle.

Prijave delajo radevolje naše organizacije, ki imajo vsa navodila. Če kdo ni član, lahko pristopi, pa se mu bo vse naredilo. Vsak slučaj, ki je zapleten, nerazumljiv ali dvomljiv, naj organizacije pošljejo Oblastnemu odboru.

Prošnja za učenje. Tovariš Anžlovar Štefan iz Celja bi rad oddal sina učiti krojaštva. Želi, da bi dobil mesto pri kakem mojstru, kjer je obrtno-nadaljevalna šola. Ponudbe naj se izvolijo poslati na njegov naslov v Celju, Prešernova ulica 10.

Tragedija vojnega slepca

Tragična usoda nekega vojnega slepca se je te dni nekoliko srečnejše končala. Nek poljski vojni slepec, ki je na fronti dobil strel skozi glavo, in je pri tem izgubil vid in ves spomin. — 20 let je taval okrog po Poljski kot postopač in berač. Ali pred kratkim je naletel v Lublinu na svojo ženo. In žena je spoznala v beraču, ki je bil pred vojno premožen trgovec, svojega moža.

V večernem somraku je korakal, opiraje se in tipajoč s palico po oživiljenih glavnih ulicah Lublina visoko zrastel mož, slepec. Čevlji so bili strgani in prašni, kakor od dolgega potovanja. Obleka zamazana. Njegov obraz je bil od velike brazgotine na čelu, izpačen. Levo roko je stegoval, proseč vbogaime, in komaj slišno je izgovarjal:

»Samo skromno miloščino, da si poiščem ležišče, samo skromno miloščino, da si poiščem ležišče...«

Neka žena v staromodni žalni obleki je obstala pred njim. Segla je brez besede v torbico in mu stisnila v roko bakreni novc. Že je hotela iti dalje, pa je še mimogrede pogledala v obraz tega slepca. Zdrznila se je vsa prestrašena, opotekla se nekaj korakov nazaj in prebledela. Vsa iz sebe je kriknila:

»Moj Bog, moj Bog, ti si, Jan?«

In oklenila se ga je, vsa jokajoča, okrog vratu.

Slepec je obstal kakor okamenel. Zašepetal je večkrat zamišljeno: »Jan, Jan.«

Naenkrat je spustil palico in prijel ženo z obema rokama za ramena.

»Da,« je vzkliknil in njegov glas je ponavljal: »Jan sem, Jan Pycek. Zdaj se zopet spominjam. Dvajset let sem ugibal in iskal, kako mi je ime.«

Kakor mrena je padlo od njegovih slepih oči.

»Ime mi je Jan Pycek. Bil sem, ko sem še imel svoj spomin, pred vojno, trgovec v Lublinu, v tem-le mestu. Kje je moja družina, kje je moja žena?«

»Pred teboj stoji. Ali ne poznaš mojega glasu, Jan?« je zajokala žena.

Zopet je mislil z dvignjeno glavo nekaj sekund. Nato je privrelo iz njegovih ust kakor krik:

»Olga!«

Še tisti večer je bilo v mestu Lublinu vse razburjeno. V vojni pogrešan, že kot mrtič zapisan, trgovec Jan Pycek se je po dvajsetletnem tavanju, slep in brez spomina, vrnil. Torej se je njegova žena pravilno držala, ker ni hotela verjeti v njegovo smrt, temveč upala, da se vrne.

In ni se motila. Vsi njegovi sorodniki in znanci so ga prepoznali. Tisto malo, na kar se je slepec lahko spominjal, je bilo istotako kot potrdilo, da je resnično Jan Pycek. V družini Pycek se je praznovala vrnitev, ki je bila vključno tragičnem položaju vrnivšega se, vesela. Vse Lublin je izpričal svoje sočustvovanje in oblasti so izrekle svoje čestitke.

Oblastvene poizvedbe so pokazale sledeče: Poleti v letu 1916 so pogrešili poljskega vojaka Jana Pyceka, ki je bil v prvih bojnih vrstah. Njegovo družino so obvestili o tem in vsakdo je bil prepričan, da je mrtev. Da, mnogi njegovi znanci so ga celo videli ležati mrtvega na bojnem polju.

Jan Pycek pa ni bil mrtev. Bil je od krogel skozi glavo ranjen in je več tednov ležal nezavesten v nekem ruskem lazaretu. Ko je prišel k zavesti, je zgubil vid in spomin. Niti svojega imena ni vedel, čeprav so se trudili, da bi se mu vrnil spomin. Vojaške oblasti so se trudile, da bi dognale njegovo identiteto. Priobčile so njegovo sliko, ali usoda je hotela, da sorodniki slepca niso videli te fotografije. In tako je naposled nesrečen, ki ni našel miru v lazaretu in gnan od nerazumljivega hrepenenja po potovanju, bil odpuščen kot brezimni človek.

Potoval je od vasi do vasi, od mesta do mesta, povsod sočutje vzbujajoč. Leta so potekala, bilo je leto, bila je zima. Oblasti so še vedno poskušale dognati njegovo identiteto in ga namestiti v dom za slepe. Brezimeni pa je potoval, dokler ni zdaj usoda hotela, da je prišel v svoj kraj in da ga je srečala žena.

Takšna je ena iz tisoči tisočerihi resničnih zgodb vojnih žrtev. I. V.

Poročila iz občnih zborov

Redni občni zbor v Gor. Radgoni. Ker že dolgo ni bilo občnega zbora, je sklenil Oblastni odbor, da sam skliče redni občni zbor Krajevnega odbora UVI v Gornji Radgoni in sicer se vrši v nedeljo dne 19. julija 1936 ob 9. uri dopoldne v gostilni pri g. Talanji Francu v Gorn. Radgoni. Vabijo se vse vojne žrtve iz tamošnjega okoliša, ako so že organizirane, ali pa se mislijo organizirati. Prinesejo naj s seboj vse svoje dokumente, ker se bodo ta dan sprejemale tudi prijave po novi uredbi o spremembi invalidskega zakona. Pride delegat iz Ljubljane, ki bo podal vse informacije, zato pridite polnoštevilno.

Ustanovni občni zbor organizacije v Višnji gori se bo vršil drugo nedeljo v juliju, t. j. 12. julija t. l. ob pol 4. uri popoldne v posebni sobi gostilne g. Nadrha pri cerkvi. Pride delegat iz Ljubljane. Po možnosti bodo vsem invalidom in vdovam v okolici razposlana vabila, kdor pa ga ne bi dobil, je vseeno vabljen. Vsak naj prinese s seboj svoja rešenja, ker se bodo sprejemale tudi prijave po spremembah invalidskega zakona. Kdor se misli sigurno vpisati v novo organizacijo v Višnji gori, se lahko o priliki že prej prijavi pri tov. Grumu, davčnemu uslužbencu v Višnji gori na njegovem domu. Pričakovati je torej obilne udeležbe.

Izredni občni zbor Krajevne organizacije v Šmarju pri Jelšah se vrši po sklicanju Oblastnega odbora v nedeljo dne 26. julija t. l. v gostilni poleg sodišča, in sicer ob 10. dopoldne. Pridite vsi bivši člani in članice in pripeljite tudi nove. S seboj prinesite rešenja. Naj se zglase zlasti taki, ki so pripravljani v odboru delati.

Beltinci. Dne 15. marca t. l. ob 11. uri se je vršil Krajevni občni zbor v gostilni Borovič v Odrancih. Predsednik tov. Finfonja je konstatiral lepo

udeležbo in pozdravil delegata tov. Zoreta iz Ljubljane. Podpredsednik tov. Antolin je podal poročilo mesto predsednika, nato pa tov. Šebjanič tajniško in blagajniško poročilo. Povedal je, koliko je bilo prošenj za pridobitev pravic, pri inval. sodišču v Zagrebu pa je bilo skoro za vsakega posebej intervenirati; da bi dobil rešenje. Članarina, zlasti pa naročnina se neredno plačuje, kar je treba zboljšati.

Tov. Zore je poročal o članski dolžnosti in veseli novici, da je invalidski zakon spremenjen. Po absolutoriju je bil izvoljen odbor, in sicer so predlagali, da je prišel v odbor tudi en zastopnik iz oddaljene Bogojine. Izvoljeni so tov. Finfonja, Antolin Jožef, Šebjanič, Antolin Ignac, vdova Jerebič, namest.: vdovi Horvat, Kohek in Šömen. Nadzorni odbor Šušter, Matko Maučec, namest.: Antolin in Zorko.

Končno so pozivali člane, da se bolj pobrigajo za svojo dolžnost, da odbor ne bo dolžan na članarini in naročnini.

V Brežicah je bil občni zbor 19. aprila t. l. ob 9. uri v gostilni g. Štirna. Udeležbe ni bilo velike, samo 22 članov, zato je malo kasneje predsednik otvoril zborovanje in navajal, da je kraj. odbor posvetil mnogo truda za omiljenje krajevnih vprašanj, kar ni bilo ravno brez uspehov.

Tov. Ravnik je podal tajniško poročilo, v katerem je tudi orisal položaj po spremembi invalidskega zakona. Blagajniško poročilo je podal tov. Illovar s pripombo, da je mnogo članov na zaostanku s članarino, zato bodo vsi dotični izbrisani. Navedel jih je po imenih. Po absolutoriju so bili izvoljeni v odbor tov. Potisk, Smrke, Illovar, Ravnik, Novak, namest.: Bratanič, nadzorni odbor: tov. Perkman, Kukovica, Cirjak, namest. Lupšina in Rosina. Postavljeni pa so bili tudi poverjeniki, i. s. za Artiče tov. Kostevec, Bi-

zeljsko tov. Kovačič, Dobova: tov. Lubšina, Globoko: tov. Rosina, Kapele: tov. Volčajuk, Pišce: tov. Iljaš, Sromlje: tov. Cirjak, Videm: tov. Ban, Zakot: tov. Kukovica, Zdole: tov. Toplišek.

Konjice. V dvorani katol. društvene doma v Konjicah je dne 15. marca t. l. ob 9. uri tov. Bukovnik otvoril obč. zbor, pozdravil delegata iz Celja tov. Kovača, kateremu se je zahvalil za poštvalnost. Tajnik tov. Podlunšek je razložil vse poslovanje, omenil tudi, da so med letom umrli 4 člani, dva med temi zelo agilna, t. j. tov. Bečan in Regoršek. V spomin so se vsi dvignili in zaklicali trikratni Slava!

Po absolutoriju s pohvalo je tov. Kovač obširno govoril o zadnjem kongresu v Beogradu ter o invalidskem zakonu, kar je članstvo poslušalo z zanimanjem. Izvoljeni so bili v odbor tov. Bukovnik, Kolarič, Podlunšek, Mesarič, Povh, Nadz. odbor tov. Brudermann, Višner, Furman, Premru, namest. Bečan, Koprivnik Jevšenak. Tov. Kovač je predlagal resolucijo, ki so jo vsi podpisali in je bila odposlana v roke g. dr. Antona Korošca, ministra za notranje zadeve.

Omeniti je treba, da se je občnega zbora udeležil tudi banski svetnik g. Selih Ivan iz Dobrove.

V Dolenji Lendavi je dne 5. aprila 1936 ob pol 10. uri pri Pojbiču sam tov. Pojbič otvoril občni zbor, pozdravil delegata tov. Zoreta iz Ljubljane, nato pa podal poročilo. Obžaloval je, da se razmere niso prav nič zboljšale in da so vsi v nevzdržnem položaju. Po tolikem trudu moramo trpeti pomanjkanje in stradati, sad naših trpljenj pa uživajo drugi, ki ne vedo za grozote iz bojnih poljan.

Na to je podrobno podal še tajniško poročilo, tov. Nemethy pa razložil vse blagajniške postavke. Po izjavi tov. Takača za nadzorni odbor, je bil sprejet absolutorij. Predsednik se je zahvalil za zaupanje. Nov odbor je tov. Pojbič, Pavletič, Takač, Nemethy, namestniki: Lebar, Laci, Utroša, nadzorni odbor Takač, Šimonka, Fotivec, nam. Hozjan.

Za tajnika so navzoči postavili takoj tov. Pojbiča. Sprejet je bil proračun za leto 1936.

Delegat tov. Zore je poročal o delovanju Obl. odbora, o spremembah inv. zakona in dajal navodila, kaj ima storiti članstvo.

Kočevje. Krajevni odbor javlja, da je bil občni zbor dne 15. marca t. l. ob 10. uri pri tov. Erkerju običajen in izvoljen odbor: tov. Božič, Benčina, Bračun Franc, Erker, Kropf, Perše, Kraker, Mülle, Bračun Alojz. Nadzorni odbor: tov. Stanič, Oswald, Hoge, Herbst. Navzočih je bilo 48 članov in članic.

Iz Zagorja. Dne 29. marca ob 9. uri dopoldne je v gostilni Kati Kovač na Toplicah predsednik tov. Peršina pozdravil navzoče in delegata tov. Tomca iz Ljubljane.

Upravni odbor je na kratko poročal o delovanju, na to pa je tov. Tomc razložil uredbo o spremembah in natančno, kaj ima kdo storiti in kdo ima pravice. Ker spremembe še ne odgo-varjajo, bo udruženje vodilo še nadaljno borbo. Pojasnil je tudi vse nedostatke inv. zakona, ki še niso rešeni. Tudi o zaostalih invalidninah je podal poročilo.

Odbor sestoji v bodoče z malo izpremembo, in sicer so: Peršina, Valent, Vidrgar, Križar, Veber, Tomelj, Lipovšek, Jeršin, Štruel, Mladkovič, Simončič, vdova Barlič. Pri slučajnostih so bila še razna pojasnila. Nato pa so odšli delegat tov. Tomc in iz Zagorja tov. Tomelj, Jeršin, Peršina in Križar na ustanovni občni zbor Kraj. organizacije v Litiji.

Litija. Popoldne dne 29. marca t. l. ob 2. uri se je zbralo v Litiji precej članstva radi ustanovitve nove organizacije, katero so že dalje časa želeli. Tudi je bil navzoč zastopnik sreskega načelstva.

Tov. Tomc iz Ljubljane je otvoril sestanek in obširno pojasnil kak namen ima naša organizacija, kaj je storila in izvajala, zlasti v tem težkem času. Po izjavah navzočih, da žele organizacije in da bo dovolj močna, se je zborovanje pretvorilo v usta-

novni občni zbor. Sklenilo se je organizacijo takoj prijaviti oblasti in da začne potem poslovati.

Pozneje je bila eno nedeljo tudi seja, na kateri se je vpeljalo poslovanje in je bil določen za tajnika tov. Volk iz Šmartna, kateri posluje vsako nedeljo po maši na svojem domu v Šmartnem. Tovariše in tovarišice samo opozarjamo, da se nemudoma zgloše pri njemu radi vpisa, ako se že niso in da se jim napravi event. prijave.

V **Ormožu** je bil občni zbor 8. aprila t. l. ob 9. uri v Društvenem domu. Tov. Hrga je dal predsedstveno poročilo in o spremembah invalidskega zakona, tajnik pa o slabem donosu blagajne ker članstvo ne plačuje redno. Z željo, da bi se to popravilo, je bil izvoljen zopet stari odbor in sicer tov.

Tajnik tov. Peterman je podal tajniško poročilo in pozval k plačilu zastale članarine in naročnine. Izvoljeni so bili: tov. Šimnic, Peterman, Soklič, Ambrožič, nadzorni odbor tov. Slivnik, Jenšterle in Arh.

V **Ormožu** je bil občni zbor 8. aprila t. l. ob 9. uri v Društvenem domu. Tov. Hrga je dal predsedstveno poročilo in o spremembah invalidskega zakona, tajnik pa o slabem donosu blagajne ker članstvo ne plačuje redno. Z željo, da bi se to popravilo, je bil izvoljen zopet stari odbor in sicer tov.

Zakaj je § 10 nove uredbe važen?

Z njim je spremenjen § 74 invalidskega zakona, po katerem je smel invalid ali vdova doseči samo enkrat ponovno sojenje, in sicer v šestih mesecih po zadnjem pravomočnem rešenju. Goto, da marsikateri ni mogel do v tem roku dobiti pravih dokazov in tako mu je bila zaprta vsaka nadaljna pot.

Po § 74 invalidskega zakona je prej lahko minister socijalne politike in narodnega zdravja tudi poljubno zahteval ponovno sojenje, toda ne stranki v korist, pač pa samo državni blagajni v korist, to je: ako je bilo treba invalidu ali vdovi pravice odvzeti, ne pa dati.

Po sedanjih spremembah, to je po § 10 uredbe pa lahko minister socijalne politike in narodnega zdravja predlaga poljubno ponovno sojenje, neglede na rok tudi invalidu ali vdovi v korist to je tudi v slučaju, ako je za stranko kršen zakon ali da se rešenje ali druge listine po zakonu ne skladajo s faktičnim stanjem.

Na ta način bo marsikomu, ki ima krivično rešeno, dana možnost, da zaprosi za ponovno sojenje. S tem je nekoliko popravljena krivica, ker se je samo v škodo vojnim žrtvam dovoljevalo ponovno sojenje, ne pa tudi njim v korist. Pravilno bi bilo, da bi se vsakemu posamezniku dovolilo osebno predlagati ponovno sojenje ako doprinese nove dokaze.

Ali imajo 20% invalidi še kake pravice? To vprašanje se mnogokrat ponavlja, ker povečini taki invalidi zelo

Hrga, Strmšek, Gruškovnjah, Veselko, Ritonja, Kranjčič, vdova Kovačič, namestnik Hodžar. Nadzorni odbor tov. Štih, Poušner.

Tržič. Občni zbor se je vršil 22. marca 1936 ob 10. uri. Predsednik tov. Švegelj je pozdravil vse navzoče in tov. Osano in Zoreta iz Ljubljane. Tov. Švegelj je omenjal uspeh efektne loterije in se zahvalil darovalcem in sodelujočim. Tajniško poročilo je podal tov. Ciler, in sicer o sejah, in koliko se je odbor zavzemal za interese članstva. Opozarjal je tudi na zastalo članarino in naročnino. Blagajniško poročilo je podal tov. Švegelj.

Pred razrešnico je tov. Osana podaril, da je udeležba samo 25 članov dokaz nezadovoljnosti in da bo treba drug odbor, ki bo zopet poizvedel nekdanjo dobro organizacijo. Nato je pa po razrešnici pojasnil še vse druge važne zadeve o delovanju udruženja. Izvoljen je bil odbor, in sicer tov. Švegelj, Markič, Vuk, Globočnik, vdova Režek, namestniki tov. Hafner, Meglič, Purger, nadzorni odbor tov. Kralj, Avsenek, Peregrin. Pri slučajnostih so bile rešene neke zadeve med organizacijo in invalidsko zadrugo Vzajemna pomoč, odnosno med bivšo tržiško invalidsko zadrugo.

sprašujejo našo organizacijo za pojasnila. Tudi prijavljajo se sedaj po novi uredbi, češ, da se jim je invalidnost poslabšala in da morajo biti priznani radi tega, ker jim spada več procentov.

Mi mnogim to priznavamo.

Vendar pa je invalidski zakon iz leta 1929 sploh vse invalide, ki nimajo najmanj 30% nesposobnosti, enostavno črtal z navedbo, da se izpod 30% invalidnosti po sedanjem invalidskem zakonu sploh več ne priznava.

Komentar k temu črtanju pa pravi: Niti ene pravice več nimajo taki invalidi izpod 30%. Toraj 20 in 25% invalidi so izgubili vse, celo pravico do zdravljenja. Nima torej smisla, da se taki invalidi prijavljajo ali da sploh kaj vlagajo. Enostavna je bila redukcija v svrhu zmanjšanja invalidskega staleža, da se je doseglo velike prihranke, kajti po statistiki je bilo 20% invalidov največ lahko rečemo skoro 40% od celokupnega števila vseh invalidov. Mislimo, da bi morali vendar nekoliko jemati v ožir, ako nastopijo komplikacije, kakršne so se že v mnogih slučajih pokazale. Več 20% invalidov je bilo tako površno ocenjenih, da jim danes pritičejo mnogo višji procenti. Toda skropulozna določba ne pozna nobene izjeme. Kdor je bil 20% invalid v času, ko je izšel invalidski zakon iz leta 1929, je bil kot tak črtan (reduciran) brez vsake možnosti doseči še kako pravico. To nikakor ni pravilno.

Naše gibanje

Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov Novo mesto nam sporoča: Dne 5. junija t. l. je zatisnil za vedno svoje trudne oči naš tovariš 100% vojni invalid z dodatkom Janez Zupančič, trafikant in posestnik v Dol. Toplicah. Neizprosna smrt mu je pretrgala nit življenja v splošni bolnici v Ljubljani, kjer je iskal zdravja in zdravniške pomoči radi krute vodenične bolezni, ki ga je zadnja leta poleg groznih poškodb na rokah in nogah, kričečih posledic svetovne vojne, vedno huje mučila. Poznan je bil širom cele Dolenjske. Poznali pa so ga tudi prav dobro vsi vojni invalidi, ki so se po vojni zdravili v Dol. Toplicah. Kljub svoji veliki telesni pohabljenosti pa je bil zelo bistroumen, se spuščal tudi v razna politična vprašanja in je ob večerih rad iskal razvedrila v družbi svojih ožjih prijateljev-domaćinov, da vsaj malo pozabi na bridkosti gorja, ki mu ga je povzročila kruta svetovna vojna. Zapustil je ljubljeno ženo in mile mu nadbudne otročiče. Njegova žena, pridna in varčna gospodinja ter skrbna mati svojih otročičev je pustila v znak ljubezni in spoštovanja do trpina-moža, kljub velikim prevoznim stroškom, prepeljati njegove

zemeljske ostanke iz splošne bolnice v Ljubljani v Dol. Toplice, da mu bo lahko krasila gomilo s svežim cvetjem ter mu potožila v najbridkejših urah svojega življenja ob zaprtem grobu bolečine svojega srca, ki jih nihče drugi, razen dobrega, blagega in skrbnega moža ne more razumeti in olajšati, dokler je ne združi z njim za vedno na istem prostoru neizbežna smrt. Ker je bil na videz videti zelo močne narave, ni nihče pričakoval, da bi ga bolezen tako hitro strla. Toda prišla je ura, ki ji ni bil kos ubraniti se. Počivaj v miru, dragi tovariš, v svobodni domovini »Jugoslaviji«, za katere nastanek si tudi ti prelil mnogo krvi in žrtvoval svoje najdražje ude, roke in noge. Gotovo si gojil v duhu še razne, lepe načrte za bodočnost, da povečaš srečo v krogu ljubljene družine, ki Te je enako ljubila, kakor Ti njo, in zato je Tvoja prerana smrt za njo tem hujši udarec. Bridkim občutkom Tvoje družine se pridružuje tudi Krajevna organizacija v Novem mestu in ji izraža tako v svojem, kakor v imenu vsega članstva svoje najgloblje sožalje.

Člani in članice Krajevne organizacije Novo mesto, pozor! Krajevni odbor

vas tokrat potom našega lista obvešča, da Robas Ivan ni več predsednik niti član naše Krajevne organizacije in da radi tega ni več upravičen sprejemati kakega denarja od članov, kakor tudi dajati kaka pojasnila ali delati kake vloge za člane v imenu organizacije. Naš novi predsednik je tovariš Lukman Mihael, tajnik in blagajnik pa Jurak Josip. Edino ta dva sta upravičena sprejemati denar itd. od članov.

Iz pozivov k ponovnemu nadpregledu invalidov ter iz pozivov, da se predstavijo invalidski komisiji radi pregleda otroci in sirote bojevnikov, ki so postali pred dovršenim 16. letom starosti duševno ali telesno popolnoma nesposobni za kakršnokoli pridobivanje ter iz raznih poizvedb pri občinah, zlasti glede vdov po v vojni padlih, pogrešanih ali pozneje na posledicah vojne umrlih možeh, vidimo in sklepamo, da dela invalidsko sodišče v Ljubljani z vso paro na tem, da čimprej reši prošnje vojnih žrtev v smislu novih sprememb invalidskega zakona, da pridete tako zopet do svojih bridko zasluženih pravic. Teh prošenj ni malo, saj jih je samo naša Krajevna organizacija po svojem odboru razposlala nad 60, kaj pa še drugi kraji. Invalidsko sodišče se zaveda tega, saj so pred invalidsko komisijo že vloge, ki smo jih odposlali 8. junija t. l., od kojih je med drugimi vojna sirota Kostrevec Jožef za 30. junija klicana k pregledu. Invalidsko sodišče v Ljubljani, kakor tudi pregledna invalidska komisija pri komandi vojnega okruha v Ljubljani bodo tudi tokrat, kakor tudi po invalidskem zakonu iz leta 1929 med prvimi vseh invalidskih sodišč v državi častno rešili svojo nalogo, za kar jima ne moremo dati drugega nego zaslužen priznanje in najtoplejšo zahvalo v imenu vseh prizadetih vojnih žrtev. V takem vestnem delu vidimo najboljše znake sočutja z nesrečnimi vojnimi žrtvami.

Iz resolucije kluba oficirjev-invalidov v Beogradu z dne 5. junija 1936, Br. 2243, iz vztrajnega in požrtvovalnega dela Središnjega odbora v Beogradu, kakor tudi Oblastnega odbora v Ljubljani in nekaterih krajevnih organizacij se vidi, da so vestni, sočutni in požrtvovalni ljudje neumorno na delu za tem, ne odnehati prej, dokler ne bo invalidsko vprašanje povoljno rešeno v prid vseh vojnih žrtev, kakor tudi v korist države same. Od vas, vojne žrtve, zahtevamo samo to pomoč, da se do zadnjega, zlasti še reducirani, oklepate svoje organizacije, da bomo lahko v odločilnem momentu, ki ni več daleč, v strnjenih vrstah in z močnim glasom zahtevali svoje pravice in jih tudi dosegli za vse vojne žrtve. Člani in članice, povejte to neorganiziranim tovarišem in tovarišicam, in pošljite jih takoj k nam, da se vpišejo, ker jih drugače ob žetvi tudi mi ne bomo poznali.

Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov na Jeseenicah, zlasti pa še upravni odbor sam, se nahaja v globoki žalosti, ker zopet je bilo treba v članski seznam pri enem izmed najboljših članov zaznamovati črn križec in poleg napisati 15. VI. 1936. — V zgodnjih jutranjih urah od nedelje na ponedeljek je nepričakovano preminul naš agilni blagajnik, nepozabni tov. Franc Luznar. Vojna vihra mu je prizanesla, bil je zasut od mine, napol mrtvega so ga izgrebli iz onega strašnega groba, smrt mu je celo prizanesla v italijanskem vojnem ujetništvu, kjer je sicer tako široko kosila mlada življenja. Podlegel pa je doma vsled bolezni, katere kal je prinesel domov iz vojnega meteža in vsa povojna leta bolehal. Ker je imel označbo vitium cordis, ga je sedanji invalidski zakon črtal iz vrst vojnih invalidov, češ, kdor ni bil ranjen, ne more biti vojni invalid. Pokojni Luznar se je vsa leta trudil, zbiral dokazni material, iskal priče, sploh podvzel vse korake v dosegu svojih pravic kot vojni invalid. Ni mu uspelo, ni dočkal dne, ko bi bil mogel reči, krivica, ki mi je bila prizadejana, je popravljena, smrtni angel ni čakal rešenja, zamahnile je prej, kot je to prispelo. — Kljub temu, da je bil pokojni tovariš reduciran, je kot idealen tovariš vzdržal v Udruženju, a ne samo to, tudi funkcijo blagajnika je vršil do zadnjega diha, vestno in natančno, kot je to v invalidskih or-

ganizacijah potrebno. Ni bilo seje, katere se pokojni Luznar ne bi udeležil ter s pametnim nasvetom odboru stal ob strani. — Pred dobrim mesecem je težko obolel, ležal je v tovarniški bolnišnici ter nihal med življenjem in smrtjo. Takrat smo se njegovi tovariši v resnici bali za njegovo življenje, ko pa je to težko bolezen prebolel, smo bili prepričani, da ga bomo še dolgo imeli v svoji sredi kot najboljšega tovariša in prijatelja. Zato nas je pa njegova nepričakovana smrt tem bolj potrla; hiba, ki jo je dobil pred tolikimi leti v strelskih jarkih, se je toliko razvila, da je podlegel nenadoma, brez vsakega smrtnega boja. — Krajevni odbor mu je poklonil lep venec s preprostim napisom »Vojni invalidi svojemu tovarišu«, ki pa pove več, kot cele knjige. Velika udeležba na zadnji poti pokojnika, med katero je bilo vse službe prosto članstvo, je dokazala, kako vsestransko priljubljen je bil pokojni tov. Luznar. — Lahka mu domača zemlja, težko prizadeti soprog, materi in svojem pa iskreno sožalje vsega članstva Krajevnega odbora jeseeniškega.

Trebnje. Pri našem Krajevnom odboru se ne moremo ravno pritoževati, da bi članstvo neredno plačevalo članarino in naročnino »Vojnega invalida«, vendar pa tudi nismo brez takih, ki se ne zavedajo svojih dolžnosti napram organizaciji. Vse tiste, ki so v zaostanku s članarino, pozivamo danes zadnjič, da članarino poravnajo najpозneje do konca meseca julija t. l. pri blagajničarki Čufar Frančiški, ker jih bomo sicer kot člane črtali. Poudarjamo, da gledamo pri podelitvi podpor samo na one, ki imajo poravnano članarino. Za velikonočno podporo je bilo več slučajev, da bi bili nekateri dobili podporo, pa je niso dobili samo zaradi tega, ker niso poravnali članarine. — Torej milo za drago: kakor članstvo napram organizaciji, tako organizacija napram članom in članicam. Prepričani pa smo, da bodo redki zamudniki sledili temu opominu, ker posebnih pismenih opominov ne bomo pošiljali. — Vrnjene so v zadnji dobi tudi železniške legitimacije. Dobijo se pri blagajničarki Čufar Frančiški.

Krajevni odbori, ki še niso naročili štampilj za prostost poštne, naj jih naroče pri Oblastnem odboru; katerega naj v naprej pošljejo 9 Din. Ker so bile štampilje že naprej naročene za vse Krajevne odbore, naj se vsi, ki še niso poslali takoj odzvoje. Nove prezentacijske in okrogle štampilje (po novih pravilih) dobimo te dni. Krajevni odbori, ki jih še nimajo, naj jih takoj naroče. Stale bodo približno po 55 Din. Tudi je Oblastni odbor založil dopisnice za prosto poštino, s katerimi organizacije pošiljajo manjše dopise in obvestila. Komad stane po 15 par. Tudi dopisnice naj Krajevni odbori naroče kolikor jih predvidoma rabijo.

Prošnje je treba vlagati popolne. Že tolikrat smo opozarjali, da naj naši člani vlagajo prošnje vedno opremljene z vsemi potrebnimi prilogi, pa še vedno prihajajo samo na pol ali sploh nič opremljene. Nekateri samo napišejo, kaj hočejo imeti, pa mislijo, da bodo dobili brez vsakih dokazil.

Ako člani vprašajo udruženje (organizacijo) za neka pojasnila, potem seveda ni treba priloge, vsem drugim vlogam, posebno ako jih je treba predložiti na oblasti, pa je treba priložiti potrebne priloge, pred vsem overovljen prepis rešenja Višjega invalidskega sodišča iz Beograda in v gotovih slučajih tudi davčno potrdilo in druge priloge, ki se v posameznih slučajih zahtevajo.

Prošnje brez potrebnih prilog pa napravljajo samo nepotrebno delo, ker jih je treba vračati radi izpopolnitve.

Mnogi invalidi, ko naročajo železniške legitimacije ali prosijo za podaljšanje, ne priložijo prepisov rešenj in odrezkov od nakaznic za invalidnino.

Treba je vse to priložiti. Za železniško legitimacijo je treba za vsakega posebej narediti kratko prošnjo.

Zelo pogosto se tudi pripeti, da Krajevni odbori kar v svojem imenu nekaj predlagajo ali prosijo za posamezne člane. Namreč vloge sestavljeno v

imenu invalida podpišeta kar predsednik in tajnik.

Prošnje ali vloge posameznikov, morajo dotični sami podpisati, ker jih oblasti drugače ne priznavajo.

Zdravljenje v Dolenjskih Toplicah se prične sedaj začetkom julija. Prosilci dobe poziv Kr. Banske uprave. Seveda je tudi letos dosti reflektantov tako, da se bo moral čas zdravljenja gotovo omejiti, da jih bo prišlo več na vrsto.

Prošnje se lahko še vlagajo, in sicer opremljene točno po razpisu, ki smo ga v zadnji, 6. številki »Vojnega invalida«, objavili.

*

Slavnostni dobrovoljski dnevi v Ljubljani. Jugoslovanski dobrovoljci so na Vidov dan letos 28. junija razvili svoj prapor v Ljubljani. Slavnost se je vršila pod pokroviteljstvom Njegovga Veličanstva kralja Petra II., katerega je zastopal komandant dravske divizijske oblasti. Slavnost je bila zelo veličastna. V dvorani Kazine je bila slavnostna seja, nato pa pred magistratom razvitje prapora v navzočnosti zastopnikov vojaških, civilnih oblasti, raznih društev in večtisočglave množice. Tudi oddelek vojaštva je prisostvoval. Po razvitju je bila povorka po mestu. Prireditve so se udeležili tudi zastopniki našega združenja in več vojnih invalidov.

Smrt nam je ugrabila 100% invalida z dodatkom tov. F. Urbančiča iz Šmavra pri Dobrniču. Umrl je nenadoma dne 9. junija t. l. Bil je član Krajevne organizacije v Trebnjem. Zapušča ženo, katera mu je pri težki invalidnosti vedno stregla. Tako prav hitro izumirajo mučeniki iz svetovne vojne. Naj v miru počiva. Žalujemo pa naše sožalje.

Naše čitatelje in člane prosimo, da nam stalno pošiljajo poročila iz posameznih krajev o razmerah med vojnimi žrtvami. Zgodilo se je že, da je kdo kritiziral, ker nismo ničesar poročali zlasti o smrtnih slučajih. Ako nam nihče ne sporoči, ne moremo vedeti, ker ne poznamo razmer in nimamo podatkov.

Dobrodošli so vsaki dopisi ali članki, tudi poljudno pisani. Uredništvo že samo predela tekste in jih rade volje objavi. V zadnjem času pogrešamo vprašanj, ki smo jih včasih stavliali med »Vprašanja in odgovori«. Iz dotičnih je marsikdo lahko posnel dobre informacije, ki so bile dobrodošle tudi za njegov slučaj. Da bo naše glasilo čim popolnejše, prosimo dopisov.

Nesreča. Iz časopisnih vestí posnemamo, da se je pred kratkim ponesrečil invalid tov. F. Pogorelnik iz Marenberga. Na cesti pri nekem izogibu je padel s tovornega avta in si je prebil lobanjo. O njegovi usodi nam sedaj ni znano. Tov. Pogorelnik je bil dolgoletni predsednik Krajevnega odbora v Marenbergu, sedaj pa vodi tajniške posle. Želimo, da bi kmalu okrev.

Natečaj za sprejem gojencev v invalidski dom. Središnji odbor razpisuje za šolsko leto 1936-37 natečaj za sprejem gojencev v invalidski dom kralja Aleksandra I. v Beogradu. Gojenci se sprejemajo ob sledečih pogojih.

1. Da je v letu 1935-36 dovršil razred z najmanj prav dobrim uspehom.
2. Da je zaščiteno po invalidskem zakonu ali po roditeljih.
3. Da je popolnoma zdrav.

Sprejemajo se vojne sirote ali otroci vojnih invalidov.

Prošnje je vlagati preko Oblastnega odbora in morajo biti pri Središnjem odboru v Beogradu najkasneje do 15. julija 1936.

Priloge so sledeče:

1. Zadnje šolsko spričevalo z najmanj prav dobrim uspehom.
2. Overovljeno rešenje invalidskega sodišča. Overovitev izvrši Oblastni odbor združenja voj. invalidov.
3. Potrdilo o imovinskem stanju, o številu družine, letih starosti izdano od občine, označiti tudi, koliko invalidnine prejema, ako je državni, samoupravni ali privatni uslužbenec, potrdilo finančne direkcije o prejemanju invalidnine in koliko. Državni in samoupravni uslužbenici lahko predložijo prepis plačilnega spiska za mesec maj. Overovi ga oblast ali Oblastni odbor.

4. Zdravniško spričevalo šolskega zdravnika brez takse.

Nekoliko (najbrž samo 2) bo brezplačnih gojencev, drugi pa plačujejo po 300—450 Din na mesec.

Sprejemajo se samo taki gojenci, ki bodo posejali srednje šole.

Prošnje je vlagati Oblastnemu odboru najkasneje do 15. julija t. l.

Novi grobovi

Kakor izgleda, bo invalidsko vprašanje le kmalu rešeno. Rešila ga bo naša najboljša rešiteljica — smrt.

Po težki bolezni je dne 5. junija umrl v bolnici naš tovariš Ivan Zupančič, 100% inv. trafikant v Dolenjskih Toplicah. Zapušča ženo, malo hčerko in sinčka. Krajevni odbor Ljubljana je po deputaciji treh članov poslal v Dolenjske Toplice lep venec, katerega je mojstrsko izgotovil naš tov. Ložar.

Pogreb je bil prav lep. V sprevedu so bili zastopani vsi stanovi in društva. Nosili so ga Sokoli v kroju, za njimi so šli tudi v sprevedu Sokoli v kroju, potem gasilska četa, orožniki, finančna straža, zadnja pred krsto je bila naša deputacija, ki je nosila venec. Domače pevsko društvo »Toplice« je zelo pretresljivo zapelo dvojno žalostink. Pri odprtem grobu se je od tovariša poslovil Preša, in sicer s sledečim govorom:

Razkošno se je odela livada v zeleno odejo, kakor bi se s tem hotela čim slavnije pokloniti pred veličanstvom tvojega pogreba. Mlad in poln zdravja si se pred 20 leti poslovil od doma, od rojstne hiše, žalostno ljubeče mamice ter si odšel na bajne poljane, kjer si pustil tvoje mlade moči, tvoje ude, tvoje zdravje.

Telesno izmučen si se po vojnih grozotah vrnil pod rodni krov, v naročje druge Matere. Krepka duša Dolenjca tudi sedaj ni omagala. Ustvaril si sebi lastni dom, družinsko srečo, se vdal v svojo usodo in tako koval še načrte, kako si izboljšati položaj. Težka bol ti je razjedala dušo ob zavesti, da ti kal bolezni izpodjeda zdravje. Tudi to si junaško prenašal, kakor junaško si gledal smrti v obraz na bojišču, ko si poslušal monotono pesem sovražnih svinčenk.

Neizproсна usoda je hotela, da si našel smrt doma sredi vseh načrtov, upov in nad.

Nisi se utegnil posloviti od žene in otrok, katerim si posvetil in bi dal za nje svoj zadnji zdihljaj.

Ono, kar vlada stvarstvo, naj tolaži strto ženo, ubogo mater in nebeški angel naj čuva tvojo deco, ki je izgubila očeta.

Zelenje, ki bo poglano iz tega groba, naj priča svetu, da pod to rušo ob znožju dolenjskih zidanic spi srce, ki ni poznalo jeze, sovraštva, temveč le ljubezen in spravo.

Otožno gledajo doli vinski hrami iz zelenih brdov tebe, dragi Janez, pozdravljajo te zeleni vinogradi in vsa prijazna dolenjska pokrajina.

Poslavljam se od Tebe dragi tovariš v imenu Krajevnega odbora Udruženja vojnih invalidov ter ti kličem: Sanjaj mirno svoj večni sen, naj Ti bo lahka zemlja in na svidenje!

Invalidske koncesije

Takoj po končani vojni so vse države uredile invalidsko vprašanje na ta način, da jih čim manj obremenjuje v finančnem pomenu.

Tudi naša država je skušala v tem pravcu urediti invalidsko vprašanje. Dala je invalidom razne koncesije, med katerimi sta zelo važni dve. To so »kino koncesije« in »trafike«. Oboje pa je danes več ali manj le na papirju. Koncesije so prešle v druge roke, invalidom pa so ostale le miloščine, ako jih hočejo podjetniki dati?

Kako se ta spor vrši, je že znana stvar, ker je o tem naš »Vojni invalid« že dosti poročal. Omenim le zato, da se vidi, kaj je za vojne žrtve zaščita pri koncesijah. Ne moremo pa razumeti, čemu spori in tožbe za naše pravice, za katere nas je dolžna vsaka oblast ščititi? Če je namen države nam nekaj nuditi v olajšavo svojih izdatkov, se ne more to prezirati, kar je za nas življenjsko važno. Tako pa iščemo svoje pravice kakor »Hlapec Jernej«.

Kaj pa trafike? Invalidski zakon pravi, da mora biti 50% trafik v rokah invalidov. Tako pravi zakon. V praksi pa ne nudi drugega, kakor da dobiš dozvolilo, če si imel toliko sreče, da si dobil lokal in denar, vendar pa ako prostor odgovarja razdalji. Če pa ima te pogoje zdrava oseba, pa isto tako lahko dobi trafiko. Upravi monopola ni dosti na tem, kdo dobi, glavno, da je dosti trafik. Sicer pa noben invalid ali vojna vdova ni dobila v roke staro dobrodočo trafiko, pač pa le nove brezpredmetne, ki jih dobre trafike uničijo.

Pri tem pa hočem povedati še nekaj: Imamo slučaj, da je invalid dobil trafiko tam, kjer je bila samo na škodo že zaščiteneh trafik.

Invalidski udruženje temu ni nasprotovalo z ozirom na to, ker je invalid. Kdo drugi tam nikdar ne bi dobil trafike.

Ivan Vuk:

V deželi svetopisemske kraljice iz Sabe

Abesinija — Etiopija
(Nadaljevanje.)

»Mnogo vojaških uspehov v preteklih časih so prav za prav izvojevale ženske s svojo navzočnostjo in navdušenjem. Zakaj ne bi vse ženske bile tam na fronti, da bi moze tolažile in jim dajale pogum. Ko me je neguš svaril, sem mu rekla: 'To je moja zaveda, kaj naj storim. Dolžnost moja je, da grem na fronto.' Tudi kraljica Taizu je na muli jezdila z negušom Menelikom v veliko bitko pri Adui. In do polovice je Menelikova zmaga pri Adui zasluga kraljice Taizu.«

*

Železnica pelje od Džibutija preko francoske Somalije in abesinskih puščav do glavnega mesta Addis Abeba. Vlaki vozijo dvakrat na teden. Vožnja traja tri dni. V začetku se vije železnica po puščavi, ki je brez vsakega drevja, in vlak hiti med golimi skalnatimi griči, kakor gosonica, ki si neutrudno krči pot. V tej puščavi bivajo Danikil zamorci, beduini, ki potujejo s svojimi ovčami in kozami od enega studenca k drugemu. Ti studenci so pa zelo redki. Zato so ti zamorci navajeni trpljenja, kakršnega daje taka puščava. In zato je tudi to plemo strahno krvoločno. Le tisti velja kaj, ki je porezal največ glav.

Iz te puščave se železnica polagoma dviga kvišku. Ko se približa goram, vozi že po puščavi, kjer rastejo krasne akacije in drugo drevje, po večini trnjasto grmičje. Tu namreč tu in tam pada dež. V višini 2500 m doseže železnica pravo abesinsko pokrajino. Hkrati se vse izpremeni. Podnebje, ker je višinsko, in pada mnogo dežja, je hladnejše. Visoka planota je vključ višinskemu soncu pokrita s sočnimi pašniki, po kateri se pasejo črede lepe govede. Tu so bogata žitna polja, vasi in cerkve. Vmes pa se vijejo bistre reke.

Nil ima tu svoj glavni vir. Imenuje se Modri Nil. Njegova voda prinaša v Egipt obilo rodovitnega blata, tako rekoč voda Nila gnoji Egipt. Brez tega gnoja bi ne bilo tistih bogatih polj in v Egiptu. Kraj, kjer izvira v Abesiniji Modri Nil, je svet kraj. Sem prihajajo romarji celo iz zelo oddaljenih krajev pit vodo Nila. V višini 2000 m priteče Modri Nil in to še v osrčju Abesinije v Tsansko jezero. Široko je nad 70 km. Rajska pokrajina je tu. Modri Nil se polagoma izgublja v 700 km dolgi, strašni soteski, kateri je naš Vintgar pri Bledu drobna miniatūra. To sotesko obdajajo do 1800 m visoke, razdrapane stene. Ko Modri Nil zapusti gorato Abesinijo in doseže nižine, se pri Khartumu zlije z Belim Nilom.

Za vroči in suhi Sudan je jezero Tsana silno pomembno. Kdor ima jezero Tsana, ima Egipt in Sudan, ima tako rekoč Abesinijo. Ob iztoku nameravajo napraviti velikanski nasip, da se bo tako nabiralo v deževni dobi več vode. Tako bodo lahko po potrebi namakali in napajali bogata bombažna in druga polja v Sudanu.

Friderik Frekora pripoveduje v svojih spisih o pomenu vode jezera

Zgodilo pa se je tako kakor smo že napovedovali, češ, da z ozirom na že obstoječe trafike nova trafika invalidu ne bo nudila eksistence. Seveda, da je potem dotična trafika prešla v roke nezaščitene zdrave osebe potom odkupa. Rezultat tega pa je, da se je ena nova trafika ustanovila na račun invalidskega zakona v korist nezaščitene, kar bo škodovalo invalidom.

Naša dolžnost je, da na take slučaje pazimo in trafiko, če jo invalid opusti, nikdar več ne prepuščamo zdravi osebi. Razlog za to je jase. Opustila se je za to, ker ni nesla in vzdrževanje ni bilo mogoče. Kako se more potem na takem kraju utemeljevati potreba?

Invalidi moramo biti na stališču, da se v bližino trafik, ki jih posedujejo vojne žrtve, absolutno ne dopusti nobene nove trafike, ako hočemo ohraniti košček kruha vojnim žrtvam.

Tsana, kar je bilo nekoč za Egipt že usodepolno, sledeče:

»Nekoč je v Egiptu izbruhnila suša, ki je trajala desetletja. Vedno slabjši je postal tok Nila. Rodovitno blato, ki ga je odlagal na obeh straneh svoje struge, in ga razgrinjal po planjavah, se je skrčilo. Po navadi so kmetje, ko je splahnela voda, stali do kolena v rodovitnem blatu — v tisti rjavordeči naplavini, zdaj pa je bila plast te naplavine tanka. Vlada je naglo shlapevala. S svojimi sakiji so se morali primakniti kar do bregov Nila. Sakiji so bila črpalna kolesa, na pogon z voli ali osli. Z njimi so črpali iz Nila dragoceno vlogo na svoje njive, travnike in vrtove.

Dolgi pasovi dežele so od suše opusteli. Preseljevanje ljudstva se je začelo in segalo tja do morja, kjer so si Felahi (kmetje) lahko nalovili rib, ki so jim odisihob postale hrana. Vzcvetelo je vsled tega veliko trgovsko mesto Aleksandrija. Vse drugo je pretlo opustošenju in izsušitvi.

To je bilo v tistem času, ko so gospodovali nad Egiptom sultani Mamelukov. Mameluki so bili bojevito ljudstvo, ki je ustanovilo Eijubidsko dinastijo. Vojne vjetnike so kupovali in jih uvrščali v čete jezdecev. Za propast Egipta se je dolžilo Mameluke, katere so imenovali tudi suznje. Bil so to trdi in grozoviti ljudje. O tej suši govore celo mohamedanske pravljice, da bi, če bi bil Allah še dolgo sovražen ljudstvu, izginilo bogastvo Egipta. Vendar je bil vzrok tega opustošenja Egipta drugačen. Tam, v etiopskih višinah in planinah, je Tsana jezero, iz katerega izvira Modri Nil. Leta 900 je vladala v Etiopiji nova dinastija, ki se ni prištevala k plemenu Salomonidov. Neka Semitka Zaudita, umna, delovna žena, neke vrste etiopska Semiramida, je ustanovila dinastijo, ki je pritegnila pod svoje gospodstvo malone vso Etiopijo, izvzemši pokrajino Šoa, kjer so še nadalje vladali nasledniki kraljice Sabe in Salomona in ki je Menelikova domovina.

V začetku 13. stoletja je bil vladar te etiopske države Lalibele, eden najimpozantnejših afrikanških vladarjev. Dal je zidati mogočne etiopske stavbe, samostane, cerkve, trdnjave, gradove. Pravljica pripoveduje, da so prihajali ponoči angelji gospodovi in mu pomagali pri delu. Lalibela pa ni bil samo zidar kamenja, bil je tudi veliki zidar svoje države. Tekom svojega vladanja je speljal po svojih posestvih vso vodo Modrega Nila in tako ustvaril iz Etiopije naravnost krasen, bogat in rodovit vrt, ker je takorekoč pil vso vodo in Modrega Nila. Tako je cvetela Etiopija, Egipt pa je žejal in se spreminjal v puščavo.

Pozneje, ko so pretresali Etiopijo notranji nemiri, so propadli oroševalni kanali Lalibelovi in Modri Nil je našel zopet pot nazaj v svojo staro strugo. In rodovitnost Egipta je vstala zopet. Anglija je regulirala vodovje Nila z mogočnimi jezovi. Z vodovjem Nila se namaka Sudan in s tem je doseženo blagostanje Egipta.

(Dalje sledi.)

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik: Matej Jevak, Miklošičeva cesta št. 13. Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani, predstavnik Albert Kolman.